

УИЛЯМ ТЕН ИГРА ЗА ДЕЦА

Превод от английски: Емануел Икономов, 1982

chitanka.info

След като разносвачът на агенция „Експрес“ хлопна след себе си вратата, Сам Уебър реши да премести огромния сандък под единствената лампа, която осветяваше стаята. „Не знам нищо — му беше казал разносвачът, — не ги изпращаме ние. Задоволяваме се само да ги занесем на посочения адрес...“ Но все пак трябваше да съществува някакво разумно обяснение за тази пратка.

Със сумтене, сякаш предчувстваше нещо, Сам избута сандъка под лампата и изръмжа неприятно изненадан. Колетът се оказа особено тежък... интересно как разносвачът беше успял да донесе такъв товар чак до третия етаж?

Сам се изправи и разгледа със свити вежди картичката в крещящ тон, на която беше написано неговото име, адреса му и традиционното пожелание: „Щастлива коледа, 2153 година“.

Шега ли бе това? Той не познаваше никого, който би могъл да се забавлява, като му изпрати картичка с дата двеста години напред. Сигурно някой шегаджия от колегите му, с които беше следвал право, иска по такъв начин да му посочи вероятната епоха, през която според Уебър би получил първото си дело. Но даже и в този случай...

Погледнати по-отблизо, буквите изглеждаха странно изписани — с някакви зелени резки вместо чертички. А що се отнася до самата картичка, тя беше направена от лист злато.

Сам се заинтригува. Той махна етикета, разкъса тънкия материал, който бе употребен за опаковка... и остана като закован на мястото си от удивление. После леко подсвирна и мъчително преглътна слюнката си.

Сандъкът нямаше видим капак, нито каквато и да е цепнатина по повърхността, никакви дръжки или изпъкнали места. Той представляваше твърдо кафяво тяло във формата на куб. Но Сам беше почувствувал, когато го преместваше, че нещо издрънча вътре.

Той хвана куба за ъглите и с големи усилия едва успя да го повдигне. Долната страна беше също така гладка, без цепнатина, както и останалите страни. Сам пусна куба и той падна с трясък на пода.

„Е, добре — каза си той философски. — Не е важен подаръкът, а принципът, според който е направен.“

Повечето подаръци, които беше получил, изискваха в отговор благодарствени писма. Особено за леля Меджи Сам трябваше да измисли нещо по-специално. Вратовръзките, които получи от нея,

представляваха истински ужас в стила на кубистите. Но за тази коледа той не ѝ изпрати даже една носна кърпичка. Беше похарчил и последния си цент, за да купи пръстен за Тина. Това не беше особено скъпо бижу, но може би тя щеше да разбере, че при неговите възможности...

Сам се обърна и се отправи към леглото си. Коего му служеше същевременно и за маса, и за стол. „Е, щом не искаш да се отвориш, твоя си работа!“ — каза той, като ритна ядосано големия сандък.

Ударът сякаш пречупи упорството на куба и го накара да се отвори. На горната му повърхност се появи цепнатина, която бързо се разшири. Сандъкът се разтвори, подобно на куфар, на две части, които легнаха на пода. Сам се удари по челото и отправи набързо молитва към всички богове, които знаеше. После се досети, че беше произнесъл думата „отвори“.

— Затвори се — каза той наслуки.

Сандъкът се затвори, действайки с лекотата и точността на добре смазана машина.

— Отвори се!

Сандъкът се отвори, без да чака да го молят.

„Ето, че успяхме“, си каза Сам и се наведе незабавно над куба, за да разгледа вътрешността му.

Там беше разположена необикновена плетеница от подразделения, съдържащи шишенца със синя течност, бурканчета с червен прах, прозрачни туби, пълни с различни пасты, оцветени в жълт, оранжев, зелен, виолетов и още много други цветове, които Сам не можеше да определи. На дъното се забелязваха седем сложни апарата. Те изглеждаха така, сякаш бяха монтирани по вдъхновението на някой радиолюбител. Там се намираше също и една книга.

Сам я взе и с изненада откри, че въпреки металните ѝ страници това беше най-леката книга от всички, които досега бе държал в ръцете си. Той седна на кревата и като въздъхна дълбоко, отвори първата ѝ страница.

— Уф! — се изтръгна от гърдите му, когато прочете следните редове, изписани със странно извъртени зелени букви:

„Направи си Човек“, модел № 3. Тази игра е предназначена само за деца от 11-до 13-годишна възраст. Апаратурата, значително по-сложна, отколкото при моделите №1 и №2, ще позволи на децата на тази възраст да изработят отлично действащи хора. По-несръчните деца ще могат да си направят бебета и манекени, показани и в предишните модели. Два апарата за разглобяване, наречени дезасамблатори, осигуряват многократното използване на материала, и то при максимална полза за детето. Както и в моделите № 1 и № 2, и тук е препоръчително разглобяването да се извършва с помощта на контролър. Всички помощни допълнителни и резервни части можете да получите от предприятието „Направи си Човек“, 928, Диагонално ниво, Глънт Сити, Охайо. Запомнете: само с „Направи си Човек“ ще можете наистина да си направите човек!"

Сам затвори очи. Какво беше гледал снощи в киното? Някакъв изключителен филм. Картините бяха особени, но цветовете — чудесни. Колко ли получава режисьорът на седмица? А операторът?

Той отвори очи. Масивният силует на сандъка се открояваше все така по средата на стаята, а в треперещата му ръка книгата беше разтворена на същата страница. „Само с «Направи си Човек» ще можете наистина да си направите човек!“ Ако можеха небесата да се притекат на помощ на един невротизиран начинаещ юрист в този час на изпитания!

На следващата страница беше поместен каталог с цените на всички помощни и допълнителни резервни части. Тарифата за предмети като 1 литър хемоглобин и 3 грама сортирани ензими беше съответно един и петдесет и три четиридесет и пет. Най-долу на страницата беше поместена реклама за модел №4. „Той ще ви осигури тръпки от вълнение при направата на първия ви жив Марсианец.“

Третата страница даваше съдържанието. Сам се улови за края на дюшека с ръка, плувнала в пот, и прочете:

Глави:

- I. Детска биохимическа градинка
- II. Направа на най-прости живи организми.
- III. Манекени и задачите, които могат да изпълняват.
- IV. Бебета и други малки същества.
- V. Двойници за всякаква употреба. Как да дублирате себе си и своите приятели.
- VI. Какво е необходимо за „Направи си Човек“
- VII. Сглобяването на човек.
- VIII. Разглобяването на човек.
- IX. Направа на нови форми на живот през вашето свободно време.

Сам хвърли книгата в сандъка и изтича пред огледалото. Лицето му беше същото: бяло като тебешир, но без съмнение не се бе изменило. Не се беше дублирал, не беше направил манекен за лично ползуване, нито беше открил нови форми на живот през свободното си време. Всичко беше на мястото си, както обикновено.

Особено внимание той отдели на очите си, защото искаше погледът му да не издава какво се беше случило.

„Скъпа лельо Меджи, — трескаво започна да пише Сам, — получих вашите прекрасни вратовръзки. Те са най-хубавият подарък от всичко, което ми беше изпратено за коледа. Съжалявам само, че...“

Съжалявам само, че не разполагам с друго, освен с живота си, за размяна. Кой ли би могъл да има такава развинтена фантазия, за да си направи тази лоша, безвкусна шега? Лю Найт? Но безчувственият мозък на Лю би трябвало да е запазил все още някакво уважение към традицията на Коледа. А и той не притежаваше такова въображение, нито имаше достатъчно търпение, за да изпрати такъв подарък.

Тина? Тина притежаваше наистина вродена способност да усложнява и най-простите неща, и още — голямо изобилие от прелестни физически качества, с които природата я беше щедро надарила: в замяна на това почти я беше лишила от чувство за хумор.

Сам взе кожената си папка и я погали с пръсти. Стори му се, че повърхността ѝ все още беше напоена с парфюма на Тина, и светът

отново се върна в границите на обективната реалност.

Погледът му падна върху металният етикет-честитка, който блестеше върху пода. Може би на гърба му стоеше името на подателя. Сам го грабна и го обърна.

Етикетът имаше гладка позлатена повърхност. Това беше наистина злато — Сам го познаваше добре, защото баща му беше бижутер. Голямата стойност на честитката изключваше вече хипотезата за шега. И, от друга страна, какъв би бил смисълът?

„Щастлива коледа 2153 година.“ Докъде ли ще е стигнало човечеството след тези двеста години? Междузвездните пътувания може би щяха да бъдат ежедневие и хората ще се домогват до нови цели... засега още немислими... Щяха ли да използват малки манекени, за да вършат работата на машините и роботите? Щяха ли да конструират деца след...

Вероятно в сандъка имаше и друга картичка. Уебър се наведе и го разгледа. Погледът му попадна на голям сивкав буркан с надпис на едната страна: „Приготвяне на дехидратирани неврони. Само за направа на хора.“

Сам се отстриани от сандъка и го изгледа строго:

— Затвори се!

Сандъкът изпълни заповедта. Уебър въздъхна с облекчение и реши да си легне.

Докато се събличаше, той съжали, че е забравил да попита разносвача за името на фирмата. Това би му помогнало да се добере до източника на този неподходящ подарък.

„В края на краищата, каза си той, като заспиваше, важен е не толкова подаръкът, колкото принципът. Щастлива Коледа за мен!“

Когато Лю Нйт влезе в кантората с редовния си поздрав „Здравейте, момчета!“, Сам очакваше вече първия намек. Лю не можеше да крие дълго веселото си настроение. Но ето че той се задълбочи в четенето на „Допълнение към законодателството на щата Ню Йорк“ и не се откъсна от него през цялата сутрин. Останалите петима млади адвокати в общата кантора изглеждаха или много отегчени, или много заети, за да занимават мислите си с „Направи си

Човек“. Сам не забеляза никакви прикрити усмивки, не почувствува ничий потаен поглед, нито чу някакъв провокиращ въпрос.

Тина се появи точно в десет часа. Тя бе облечена така, че да подчертае предизвикателните форми на тялото си.

Всеки ѝ отговори според функциите на жлезите си с вътрешна секреция — кой с възторжен поглед, кой с многозначително намигване, кой само с кимване. Лю Найт ѝ намигна многозначително. Сам Уебър ѝ се усмихна с възхищение. Тина забеляза всичко и прецени ситуацията, като си оправяше косата. След като размисли за минута, тя се наведе демонстративно над работната маса на Лю Найт и го попита каква работа ще ѝ даде за сутринта.

Ядосан, Сам потъна в четенето на една юридическа книга. Формално Тина беше наета общо от седмината адвокати като секретарка, телефонистка и администраторка. На практика ежедневната ѝ работа се състоеше в писането на машина по два плика на ден и понякога на писмата, които трябваше да се поставят в тях. Веднъж седмично се появяваше някаква малко скучна преписка, която обаче не изискваше особени познания. Всичко това позволяваше на Тина да поддържа в първото чекмедже на бюрото си богата библиотека от модни списания, а в другите две — цял арсенал от козметични средства. Тя прекарваше една трета от деня в женската тоалетна, където обсъждаше със секретарките от другите кантори цените на чорапите и другите женски принадлежности. Останалите две трети от деня тя жертвуваше на този от работодателите си, който се показваше най-галантен при нейното пристигане.

Заплатата ѝ беше малка, но в замяна на това животът ѝ запълнен.

Точно преди обед тя донесе, колкото се може по-флегматично, сутрешната поща.

— Мисля, че днес не сме много заети, мистър Уебър... — започна Тина.

— Не сте познали, мис Хил — отговори ѝ Сам с груба рязкост, която според него отиваше много на външността му. — Чаках да свършите със светските си задължения, за да ви помоля да посветите няколко от скъпоценните си минути на тези земни неща. Които понякога се наричат работа.

Тя се показва изненадана като коте, което ненадейно бяха изгонили от възглавничката му.

— Но... нали днес не е понеделник? „Съмърсет и Оджек“ ви изпращат материали само в понеделник.

Сам се намръщи. Секретарката му припомни, че без фактическата работа, която му осигуряваше веднъж седмично фирмата „Съмърсет и Оджек“, той би бил адвокат само по име или пък по самочувствие.

— Трябва да ви продиктувам едно писмо, мис Хил — отговори той със строг тон. — Когато подготвите всичко необходимо, можем да започнем.

Тина се върна веднага, като развяваше развълнувано косата си, със стенографския си бележник и няколко молива.

— Започнете, както обикновено, с датата — диктува Сам. — Адрес: Търговска палата, Глънт Сити, Охайо. Господа, имам честта да ви помоля, ако обичате, да ме осведомите дали фигурира в регистрите ви фирма „Направи си Човек“ или друга с някое подобно название. Бих желал също да зная дали фирма с гореспоменатото или друго название е изявила наскоро желание да се присъедини към вашата община. Позволявам си да ви поискам неофициално това сведение по поръчка на един клиент, който се интересува от производството на фирмата и който е загубил адреса ѝ. Подпис и после пост скриптур: моят клиент се интересува също за търговските предприятия на една улица, известна под името Диагонално авеню или Диагонално ниво. Ще ви бъда безкрайно благодарен за всички сведения, които бихте могли да ми изпратите за тази улица, а също и за предприятията, които се намират сега там.

Тина премигна няколко пъти и после разтвори широко големите си сини очи и погледна към Уебър.

— О, Сам — възкликна тя, забравяйки официалното му държание, което той се мъчеше да наложи. — О, Сам, вие имате нов клиент! Толкова съм щастлива! Той изглеждаше малко зловец, но се държеше така изискано, че...

— Кой? Кой изглеждаше зловец?

— Новият ви клиент.

Сам имаше неприятното чувство, че тя за малко не добави: „Глупчо такъв!“

— Когато пристигна тази сутрин, видях един много висок възрастен човек, облечен в дълго палто, който разговаряше с момчето

от асансьора. То се обърна към мене и каза: „Ето секретарката на мистър Уебър. Тя може да ви каже всичко, което бихте искали да знаете.“ После ми смигна, нещо, което не беше подходящо в момента. Тогава старецът ме погледна с очи, които ме пронизаха, и си тръгна, като промърмори: „Разложени личности, хищници! Нито един нормален, нито един уравновесен!“ Това според мене не беше много учтиво от негова страна. Все пак трябва да го знаете, ако той ви стане клиент. — Тя се облегна на стола си и пое отново дъх.

Високи старци със зловещ вид, облечени в черни мантии, се опитваха да научат нещо за него от момчето в асансьора? Сигурно не беше по служебни въпроси. Но Сам не беше замесен в нищо. Дали пък това посещение не е свързано със странния му подарък за коледа? Хъм? Трябваше да помисли.

— ...любимата ми леля, разбирате ли — беше за почнала да обяснява Тина, — която пристигна така неочаквано...

Младото момиче се опитваше да му обясни защо не можа да прекара с него Бъдни вечер, както му беше обещала. Когато се наведе над него, Сам изведнъж почувствува прилив на нежност към нея.

— Не се безпокойте — каза ѝ той. — Знам, че не можете да постъпите по друг начин. Бях малко разочарован, когато ми телефонирахте, но повече не мисля за това. — Сам никога не беше в състояние да се сърди на такова хубаво момиче. — А ако обядваме заедно?

— Да обядваме? — в гласа ѝ веднага се появиха нотки на безпокойство. — Обещах вече на мистър Лю, но съм сигурна, че той няма да се сърди, ако дойдете и вие.

— Чудесно, да вървим.

Ред беше и на Лю да глътне един горчив хап.

Както предположи Сам, Лю Найт прие твърде зле перспективата за съвместен приятелски обяд вместо интимната среща с Тина. Но за съжаление Лю притежаваше безспорно дарба да говори надълго и нашироко за десет различни неща — за делото, което му беше възложено в момента, за хонорара, който смяташе да вземе от него, а също и за репутацията, която би получил, ако го спечели. След един-два безуспешни опита да вмъкне в разговора няколко думи за едно

интересно завещание, което оформяше за фирмата „Съмърсет и Оджек“, Сам беше принуден да се откаже от състезанието и да се отдаде на неопределени размишления. Веднага Лю изостави темата за делото „Розентал срещу Розентал“ и се впусна в по-интимен диалог с Тина. Навън снегът се превръщаше в киша. Повечето от магазините бяха украсили блестящо витрините си за празниците. На една от тях Сам забеляза детски игри-конструктори, обкичени с елхови клонки и изкуствен сняг: „Направи си радио“, „Направи си небостъргач“, „Направи си самолет“. Но... „Само с помощта на «Направи си Човек» ще можете...“, припомни си той, и каза внезапно:

— Аз си отивам. В момента се сетих за една неотложна работа. Ако има нещо ново, телефонирайте ми у дома.

„Оставям свободно поле за действие на Лю“, помисли си с горчивина Сам в метрото. Жестоката истина го караше да си признае, че всъщност няма никакво значение дали ще бъде с тях или ще липсва. Още в Юридическия факултет бяха свикнали да наричат Лю Найт прелъстител. От деня, в който Лю забеляза, че субстанцията, която изпълваше роклите на Тина, има идеални пропорции, шансовете на Сам станаха не по-големи от тези на един обикновен железен лост да пробие блиндираните врати на форт Нокс.

Днес Тина не носеше пръстена, който ѝ беше подарил. Обаче на малкия пръст на дясната ѝ ръка блестеше тънка златна халка, съвсем семпла на вид. „Съществува някакъв чар, философствуваше си Сам. Едни го имат, други не. Аз лично не го притежавам.“

Все пак би прекарал дяволски приятно с Тина, ако го притежаваше!

Когато отвори вратата на квартирата си, гледката на разхвърляното легло недвусмислено му подсказа, че стаята не беше почиствана. Досега това не се беше случвало. Но нищо чудно! Никога той не бе заключвал вратата. Чистачката сигурно е решила, че иска да не го безпокоят.

А може би наистина бе искал това.

Вратовръзките на леля Меджи, метнати върху леглото, предизвикателно излагаха ярките си цветове. Той ги прибра в

гардероба, като отмести шапката и палтото си. После отиде до умивалника и си изми ръцете. След това се обърна.

Точно така. Огромният куб, който досега се намираше в края на полезрението му, изведнъж се изправи пред него с цялата си грамадна маса. Значи не е било сън! А също и незабравимата колекция от асортименти, която се намираше вътре в сандъка!

— Отвори се! — заповяда той и кубът се отвори.

Книгата, разтворена все още на металната страница със съдържанието, лежеше на дъното. Една част от нея беше попаднала в кухнята на странен апарат. Сам взе с леко трепереща ръка и двата предмета. Издърпа книгата от апарата и го разгледа внимателно. Последният се състоеше предимно от особен вид окуляри, закрепени на една бобина и система от тръби. Всичко беше поставено върху плоска зелена пластинка. Сам обърна апарата. Отдолу имаше надпис със същите приличащи на чертички букви, каквито бяха употребени и в книгата: „Комбиниран електронен микроскоп със статив“.

Той го сложи много внимателно на пода. След това извади един по един останалите предмети, като започна с „Биокалибратор малък формат“ и завърши с „Моментален витализатор“. После нареди акуратно в пет разноцветни редици шишенцата с лимфа и бурканчетата, в които се намираше основната тъкан на човешкото тяло. Подразделенията на сандъка бяха пълни с невероятно тънки нагънати листове. При леко докосване всеки един от тях се превръщаше в триизмерни модели за човешки органи. Техните размери и форми се изменяха с разтягането на отделни части от повърхността им. Нямахте съмнение, че това бяха калъпите за частите на тялото.

Сам имаше на разположение цял асортимент от тях. Ако тази игра беше направена върху някаква научна основа, то съдържанието на сандъка би представлявало огромна ценност. Или можеше да послужи поне за реклама. Все пак трябваше да има някакъв смисъл.

Но при условие, че бе изградена на научна основа...

Сам се отпусна върху леглото и отвори книгата на глава „Детска биохимическа градина“.

В девет часа вечерта той се наведе над комбинирания електронен микроскоп със статив и започна да отпушва няколко малки бутилки. В девет и четиридесет и седем Сам Уебър направи първия си прост жив организъм.

Не беше особено трудно, ако се сравняваше с първата глава на Библията. Просто на просто във видимото поле на микроскопа се появи малко кафяво телце, което бавно изяде парченце соленка „бретцел“, изхвърли няколко спори и след двадесет минути прекрати съществуването си. Но Сам беше успял. Той беше създал специфична форма на живот, която се хранеше със съставките на точно определена соленка и не можеше да оживее никъде другаде.

Уебър отиде да вечеря с твърдото решение да се напие. Но още след първата глътка алкохол се почувствува отново жертва на „божествения гений-сътворител“ и побърза да се върне в стаята.

Възторгът, който беше изпитал след създаването на първото кафяво телце, не се възвърна повече тази вечер. Все пак той успя да получи огромна белтъчна молекула и цяла серия вируси.

На сутринта Сам телефонира в кантората от малката закусвалня на ъгъла.

— Ще си бъда в къщи през целия ден — каза той на Тина.

Тези думи събудиха нейното любопитство, както и това на Лю, който взе слушалката:

— Хей, малкият, местна клиентела ли ще събираш? Кид Блекстоун остана с много малко помощници за делата си. На помощ му се отправят две бързи линейки.

— Добре — отговори Сам, — ще се разбере с него, когато ми се обади.

Краят на седмицата беше близо и затова реши да не ходи в кантората и на следващия ден. Фактически нямаше работа преди понеделник, когато „Съмърсет и Оджек“ щяха да пуснат единственото яйце в пологата му.

Преди да се върне в стаята си, Сам си купи последното издание на един учебник по бактериология. Беше му забавно да създава и да усъвършенствува едноклетъчни организми, чието място в класификацията беше оспорвано от съвременните учени. Упътването за употреба на конструктора „Направи си Човек“ даваше само няколко примера едновременно с основните правила, но благодарение на

описанията в учебника по бактериология Сам стана господар на „света в мидена черупка“, както обикновено се казваше.

Изразът обаче му подсказа идеята и той да направи няколко миди. Черупките им не станаха особено твърди и Сам не се реши да ги вкуси, но нямаше съмнение, че беше получил миди с две черупки. Ако можеше да усъвършенствува технологията си, той направо би решил проблема си за прехраната.

Ръководството не беше трудно за разбиране. То беше богато илюстрирано с картини, които приемаха пространствена форма, когато се отвореше страницата на тях. Много малко неща се смятаха за вече известни понятия. Простите примери биваха придружени с все по-задълбочени обяснения. Само някои напътствия оставаха понякога неясни: „Този метод се използва при фанфоплинкните играчки. Когато зъбите са йокеклирани или демортонирани, спомнете си за скромната роля на Бактериум цианогенум. Ако имате вече в къщи рубикуларен манекен, можете да прескочите главата за манекените.“

Когато след кратко претърсване сред новите предмети, които задръстиха апартамента му, Сам се увери, че няма рубикуларен манекен, реши че може да прегледа главата за манекените. Вече беше успял да преодолее неприятното чувство, че е баща, който си играе с електрическото влакче на синчето си. Това, което беше създал досега, би надминало мечтите и на най-известните биолози от следващото поколение. Пред него се откриваше огромно поле за действие. Какви ли проблеми не би разрешил отсега нататък?

„Не забравяйте никога, че манекените са предназначени за една единствена операция (Ще се постарая да го запомня, каза си Сам). Каквито и да бъдат: манекени-санитари, манекени-шивачи, манекени-печатари или даже суневитарни манекени, те винаги са предвидени за извършването на само една единствена операция. Ако направите манекен, способен на повече от една дейност, ще извършите тежко престъпление, което се наказва с публично мърене.

За да направите манекен...“

Това беше вече трудно.

Три пъти Сам разваляше чудовищата, които се получаваха, и започваше отново. Чак в неделя следобед манекенът стана готов, и то не напълно...

Поради грешка в дозирането той имаше дълги ръце, едната даже малко по-дълга от другата, лице без черти и туловище за тяло. Нямаше крака, нито очи или уши. Лежеше върху леглото на Сам и издаваше дрезгави звуци през кръглата червена дупка, която имаше вместо уста. Тя трябваше да му служи за приемане на храната и едновременно за изхвърляне на отпадъчните продукти. Манекенът описваше бавни кръгове с дългите си ръце, предназначени за някоя съвсем проста операция, която още не беше измислена.

Разглеждайки творението си, Сам реши, че животът не може да изглежда така отвратително.

Трябваше да го разглоби. Обаче дължината на манекена — деветдесет сантиметра от върха на пръстите на ръцете до твърдата основа на конусообразното му тяло — изключваше възможността да използва малкия дезасамблатор. С този апарат Сам си беше послужил при раздробяването на мидите и другите дребни организми на съставните им части. Върху големия дезасамблатор обаче беше залепен яркожълт етикет: „Да не се използва без прякото наблюдение на контролър. Употребете формула А76 или предизвикайте неустойчивост на творението си.“

„Формула А76“ имаше същия смисъл за Сам, както и определението „суневиарен манекен“, но той се надяваше, че творението му е вече достатъчно неустойчиво. Трябваше да се справи и без помощта на контролъра. Големият дезасамблатор би трябвало да работи на същия принцип както малкия.

Той закрепил апарата за леглото и нагласил фокуса. После дръпнал лоста, вграден в гладката долна повърхност.

След пет минути манекенът се превърнал в лепкава маса, разлята върху леглото му.

Големият дезасамблатор изискваше непременно присъствието на контролъра — Сам се убеди напълно в това, докато почистваше стаята си. Той събра, доколкото бе възможно, съставните части на безкракото си създание, въпреки че реши да не използва отново играта през следващите петдесет години. Нямаше да има вече нужда и

от дезасамблатора. Щеше да бъде по-малко неприятно за гледане, ако беше наблъскал всичко в машинка за мелене на месо и я пузнеше в действие. Като затвори след себе си вратата с твърдото намерение да отиде да се почерпи, Сам си обеща да си купи на другата сутрин нови чаршафи. Тази нощ трябваше да спи на пода.

Затънал до уши в документацията на „Съмърсет и Оджек“, Сам усещаше любопитните погледи, които Тина и Лю Нйт хвърляха към него. „Ако някога узнаеха“, каза си той, тържествувайки вътрешно. Сигурно Тина би се възхитила: „Чудессс-но!“, а Лю би подхвърлил: „Сега пък си играеш на Франкенщайн“.

— Е, малкият — каза Нйт, като седна на края на бюрото му, — май увеличаваш почивните дни през седмицата, ако не се лъжа.

Сам си запуши мислено ушите.

— Започнал съм да пиша книга.

— Юридическа? „Банкрутът“ от Сам Уебър.

— Не, книга за младежта. „Лю Нйт, селският идиот“.

— Това няма да се разпродаде. Липсва динамизъм в заглавието. Междувпрочем Тина ми каза, че си запланувал нещо за Нова година и че не ще имаш нищо против, ако тя празнува с мене. Аз мисля същото, но да не би да греша? Вече успях да запазя куверти в „Сигал“, където тълпата е по-малобройна, отколкото в заведенията за самообслужване.

— Правете каквото искате.

— Добре — Каза Нйт, като си тръгна. — фактически аз спечелих този процес. Бога ми, получих един от най-добрите хонорари. Благодаря за любезността ти.

Разнасяйки пощата, Тина на свой ред се загрижи да узнае дали той е съгласен с новия ѝ ангажимент. Сам я увери, че не трябва да се безпокои. Къде ли е прекарал последните дни? Бил много, много зает. Нещо съвсем ново и особено важно.

Тя сведе очи към него, когато той преглеждаше пощата си: предложения за покупка на окацион на коли с уверение, че те не са минали повече от 400000 км; любезни писъмца, с които му напомняха, че му остава да плати още половината такса за последната година в Юридическия факултет, като същевременно се интересуваха кога възнамерява да погаси дълга си.

Накрая попадна на едно писмо, което не беше нито фактура, нито реклама. Сам изгуби моментално всякакъв интерес към монотонната поредица от молби, които бяха ежедневният му жребий, щом погледът му падна върху пощенския печат „Глънт Сити, Охайо“.

„Уважаеми господине,

В момента у нас, в Глънт Сити, не съществува никаква фирма, чието название да прилича по някакъв начин на «Направи си Човек». Ние не знаем също някое предприятие от подобен род да е изявило намерение да се присъедини към нашата малка община. Нямаме и никакво авеню, което да се нарича Диагонално. Нашите улици по посока север-юг носят имената на индиански племена, а тези на изток-запад — номера, кратни на пет.

Глънт Сити е чисто жилищно градче и ние бихме желали то да си остане такова. Единствено малки търговски предприятия и заведения за обществени услуги са получили разрешение да се настанят в града. Ако имате желание да си построите къща в Глънт Сити и можете да представите доказателства, че дедите ви по майчина и по бащина страна са били бели, християни и англосаксонци по произход чак до петнадесето коляно назад, ще се радваме да ви изпратим допълнителни сведения.

Томас Х. Плантагенет, кмет“

Сега всичко стана съвсем ясно. Сам не можеше да получи никакви материали за допълване на шишенцата и бурканчетата даже и срещу заплащане. Тогава трябваше да ги икономисва, за да ги запази колкото е възможно по-дълго! И преди всичко, никаква употреба на дезасамблатора.

Дали някога, когато Глънт Сити се превърне в крупен индустриален център въпреки нежеланието на сегашните му ограничени жители, фирмата „Направи си Човек“ ще построи там заводите си? Тази пратка не се ли беше изгубила по неизвестните пътища на бъдещето, на един свят с $n+1$ измерения, за да попадне в пространствено-временния континуум на човечеството? Двата свята

би трябвало да имат общ произход, иначе как да се обясни фактът, че упътването беше написано на английски? Какво значение имаше обстоятелството — добро или лошо, — че получателят ѝ стана именно той, Сам Уебър.

Тина го попита за нещо. Сам се изтръгна от неоформените си разсъждения и погледна към фигурата ѝ, която беше чудесно оформена.

— Ако все още искате да прекарам с вас Нова година, мога да кажа на Лю, че майка ми очаква нов пристъп на болестта си и следователно трябва да остана в къщи. Мисля, че след това той ще ви отстъпи евтино резервираната си маса в „Сигал“.

— Благодаря ви много, Тина, но честна дума, не разполагам в момента с много пари. Все пак вие с Лю сте по-подходяща двойка.

Никога Лю Найт не би постъпил така. Той стъпкваше другите с безгрижно удоволствие. Но явно на Тина се харесваше повече човек като Лю.

Преди Лю да се беше заинтересувал от Тина, Сам нямаше конкуренти. Не се отнасяше само до по-добрия професионален успех или до парите. Просто Лю бе решил, че иска Тина. И я бе получил.

Неприятна констатация. Тина не беше нищо особено. Тя не притежаваше нито културата, нито интелекта на Сам. Но тя го привличаше. Беше му приятно да бъде с нея. Тя беше жената, която желаше. Той не се замисляше дали това ще свърши добре или зле и имаше ли разумни предпоставки за отношенията им.

Сам продължаваше да мисли по този въпрос и вечерта, когато прелистваше страниците на главата „Как да дублираме себе си и приятелите си.“ Би било интересно да направи дубльорка на Тина.

„Една за мене и една за Лю.“

Оставаше налице ужасната перспектива да допусне някоя грешка. Той се уплаши от представата за една физически асиметрична Тина, която би се влачила с накуцване цял живот край него, защото не би имал смелост да прекрати съществуването ѝ. После прочете в книгата едно предупреждение:

„Макар че изкуственият ви двойник ще ви прилича до най-малката подробност, той няма да е достигнал

зрелостта си с постепенно развитие, както вие, той няма да има същото душевно равновесие, много по-трудно ще се справя с неочакваните ситуации и ще изпада по-често в невротични състояния. Само професионален карнупликатор, като използва прецизна апаратура, може да направи точно копие на човешка личност. Вашият двойник ще може да живее и даже да се размножава, но никога няма да бъде приет за пълноценен и отговорен член на обществото.“

Въпреки всичко това, Сам можеше да опита късмета си. Ако Тина излезеше малко по-неуравновесена, това едва ли би се забелязвало. Даже така тя би била по-предпочитана.

Някой почука на вратата. Сам отвори, прикривайки с тялото си сандъка. Беше хазайката му.

— Вашата стая беше заключена през цялата минала седмица, мистър Уебър. Затова прислужничката не я е почистила. Мислехме, че не искате да влиза никой вътре.

— Да — той излезе в коридора и затвори след себе си вратата. — Стоях у дома, защото имах да върша важна юридическа работа.

— О-о!

Сам почувства особено силно любопитство в този възглас и смени темата.

— Защо сте се докарали така, мисис Липанти? Сигурно ще празнувате Нова година.

Леко смутена, тя поглади черната си рокля с волани.

— О, да. Сестра ми и мъжът ѝ пристигнаха днес от Спрингфийлд и решихме да празнуваме заедно. За нещастие младото момиче, което трябваше да гледа бебето им, току-що се обади и каза, че няма да дойде, защото не се чувства добре. Затова празнуването ни пропада, освен ако не се намери някой, който да я замести...

Тя млъкна, защото ѝ стана неудобно, че е изказала такава молба.

Е какво, в края на краищата той нямаше какво да прави тази вечер. Освен това тя се бе показала изключително разбрана, когато се налагаше да си послужи с наивното извинение: „Разбира се, ще ви платя наема след ден-два.“ Но защо винаги когато някой от трите

милиарда жители на земното кълбо изпаднеше в затруднено положение, непременно трябваше да прехвърли грижите си върху гърба на Сам Уебър?

После той си спомни за глава четвърта от книгата, където се говореше за бебетата и другите малки същества. Когато развали манекена, той си беше служил с книгата само за да се упражнява умът. Не се чувствуваше така смел, че да рискува допускането на някоя чудовищна грешка при направата на малко дете. Но дублирането поначело не беше толкова трудна операция.

По никакъв начин той не искаша да си послужи с дезасамблатора, за да унищожи детето. Съществуваха много други начини, за да се отърве от нежелателното му присъствие, особено в такъв голям град, и то през безлунна нощ. Все щеше да измисли нещо.

— С удоволствие ще гледам детето през тези няколко часа.

Сам бързо пресече коридора, за да избегне учтивите й възражения.

— Не, не ми благодарете, мисис Липанти. Нямам какво да правя тази вечер. Ще ви услуга с удоволствие.

В апартамента на собственичката, сестра й, която се притесняваше, с тревога му даде напътствията си. Той я изпрати до вратата с успокоителни думи.

Преди да излязат, мисис Липанти се спря и се обърна към Сам.

— Казах ли ви за човека, който ви търси днес следобед?

— Пак ли? Висок старец с дълго черно палто.

— Който ме разгледа с ужасен поглед, като говореше със стиснати зъби. Познавате ли го?

— Не точно. Какво искаше?

— Попита ме дали някакъв си Сам Уевър, юрист, живее тук и е прекарал по-голямата част от седмицата, която измина, в стаята си. Отговорих му, че един от наемателите ми се казва Сам Уебър (името ви беше Сам, нали?) и отговаря на описанието му, а въпросният Уевър се премести оттук преди година. Той ме изгледа и после добави: „Уевър, Уебър, може би са допуснали грешка“. След това си тръгна, без да каже поне „довиждане“ или „извинете“. Не бих го нарекла възпитан човек.

Унесен в мислите си, Сам се върна при детето. Странно, колко точна представа бе получил за този човек. Може би това се дължеше на факта, че двете жени, които го бяха срещнали, му го описаха много подробно. Той им беше направил силно и, ако се вярваше на думите им, направо поразяващо впечатление.

Не беше възможна никаква грешка. Старецът е търсел именно него. Това се доказваше и от обстоятелството, че знаеше за отпуската, която си беше разрешил през миналата седмица. Изглежда, че не искаше да се срещне със Сам, преди да е установил точно самоличността му. Този начин на действие бе характерен за един юрист.

Сам Уебър беше уверен, че в дъното на всичко това се намира играта „Направи си Човек“. Тази тайнствена анкета беше започнала точно след като получи подаръка от 2153 година.

Но не можеше да предприеме нещо, докато човекът с дългото палто не се обърнеше лично към него.

Сам се качи до горния етаж, където живееше, за да вземе малкия формат биокалибратор, предназначен за деца.

Когато се върна, той сложи на леглото упътването и включи апарата на пълна мощност. Детето радостно гугукаше, докато Сам бавно прокарваше по пълничкото му телце биокалибратора, а в същото време една лента се развиваше и нанасяше според упътването цялостно и детайлно описание на физиологията му.

Наистина, получиха се данни до най-малките подробности. Сам просто онемя, когато разгледа увеличената проекция на записа, който даваше толкова информация за детето, че всеки педиатър, за да я има, би заложил две трети от безсмъртната си душа — капацитет на щитовидната жлеза, качество на хромозомите, на съдържанието на мозъка. Всички данни бяха класифицирани, разпределени по параграфи и параграфчета за по-голямо улеснение при процеса на конструирането. Бяха показани: коефициентът на разширение на черепа, даден в минути за следващите десет часа, скорост на трансформацията на основната тъкан, сравнителни изменения на хормоналната секреция при движение и при покой. Всичко това представляваше всъщност истински план за действие, който раздробяваша бебето на съставните му части.

Сам остави детето да разглежда с учудване пъпа си и изтича догоре. Като се ръководеше от металната лента, той моделира вътрешните органи до нужните размери. След това, работейки със същото вдъхновение, започна да оформя детето.

Той се учуди на лекотата, с която твореше. Очевидно сръчността се добиваше в процеса на играта. Манекенът му се удаде много по-трудно за моделиране. Сега, при дублирането, работата беше значително опростена — стигаше само да се ръководи от информацията на регистрационната лента.

Детето се оформяше пред очите му. То стана готово точно час и половина, след като Сам взе предварителните измервания. Оставаше само да бъде съживено.

Сега творецът се замисли. Отблъскващата перспектива да си послужи с дезасамблатора, както при манекена, го забави за миг, но той преодоля тази слабост. Най-напред трябваше да провери дали е извършил прецизно работата си. Ако детето можеше да диша, тогава много неща биха станали възможни. От друга страна, не можеше да го задържа повече безжизнено, без да рискува да развали сътвореното и материалите, които бе използвал.

Сам включи витализатора.

Детето потрепера и изпусна тих, сподавен продължителен вик. Сам отстъпи една крачка, за да съзерцава създанието си. Беше станал баща в известен смисъл. Въпреки неестествения характер на тази родствена връзка той се чувствуваше напълно горд. Пред него лежеше чудесно малко същество, закръглено и пращящо от здраве.

— Направих добро копие — каза си той радостно.

Всичко беше изпълнено отлично, до най-малките подробности. Същите бузи, същите коси, същите очи... Все пак... Сам се наведе над детето. Би се заклел, че първото беше русо. А другото, което лвжеше пред него, беше кестеняво и косите му видимо потъмняваха пред очите му.

Сам взе в едната ръка бебето, а в другата биокалибратора.

Като слезе на долния етаж, той сложи двете бебета едно до друго на леглото. Едното беше русо, другото, дублираното — кестеняво.

Биокалибраторът откри и други разлики. Двойникът имаше леко ускорен пулс. Червените кръвни телца бяха малко по-малобройни. Умственият капацитет беше по-висок, макар че съдържанието на

мозъка беше същото. Секрециите на адреналин и жлъчка се различаваха напълно.

Несъмнено това беше резултат от някаква грешка. Детето можеше да бъде по-добро или по-лошо от оригинала, но той не бе успял да направи точно копие. Нямахше как да разбере дали неговото бебе щеше да е способно да израсне като истински възрастен човек.

Защо? Той беше следвал стриктно инструкциите, сверявайки непрекъснато лентата на биокалибратора. И ето какъв резултат се получи! Дали на бе чакал много, преди да включи витализатора? Или се дължеше на недостатъчна сръчност?

Беше почти полунощ, както деликатно му напомни часовникът, когато го погледна. Трябваше да направи всичко необходимо, за да скрие издайническите следи преди завръщането на сестрите Липанти. Сам прецени набързо положението.

Той се качи горе и се върна след малко, като носеше със себе си една стара покривка и картонена кутия. Зави детето и го сложи в кутията, радвайки се, че навън температурата се бе покачила.

Бебето издаде няколко гугукания, сякаш предчувствуваше какво приключение го очаква. Оригиналът върху леглото му отговори със същите звуци. Сам се измъкна тихо на улицата.

Пийнали мъже и жени се клатушкаха върху несигурните си крака и свиреха с малки тромпети. Минувачите се поздравяваха взаимно по случай Новата година, а в това време Сам прекосяваше с бързи крачки няколко блока от къщи. Накрая, завивайки наляво, той забеляза надписа: „Градски приют за намерени деца“. Над една странична врата се забелязваше светлина. Сам се скри в сянката на дърветата на една алея: в главата му се роди нова идея. После извади молив от джоба си и написа със съвсем дребни букви отстрани на кутията: „Моля ви, погрижете се за малкото ми детенце. Не съм омъжена“.

След това сложи кутията на прага на вратата и задържа ръката си върху звънеца, докато не се чуха стъпки отвътре. Бързо пресече улицата и успя да се скрие, когато сестрата отвори вратата.

Чак след като се върна в къщи, Сам се сети за пъпа. Спря се и се опита да си припомни как изглеждаше тялото на бебето. Не, нямаше съмнение, той беше направил малкото момиченце без пъп. Коремчето му беше съвсем гладко. Така става, когато се бърза при работа. Лошо, много лошо!

В Приюта за намерени деца сигурно ще останат поразени, когато развият бебето. Как ли ще си обяснят аномалията?

Сам се удари по челото. „Аз и Микеланджело! Той прибавя допълнително един пъп, а аз го забравих!“

С изключение на няколко възклицания, прекъсвани на интервали, на втория ден от Новата година в кантората беше особено тихо.

Сам довършваше последните страници на интересната си книга, когато усети, че наблизо до бюрото му са застанали неловко двама души. Със съжаление откъсна очи от главата „Направа на форми на живот през свободното ви време“, която беше невероятно интересна.

Тина и Лю Найт.

Сам забеляза, че нито единият, нито другият не се бяха доближили до бюрото му. Тина носеше на безименния пръст на лявата си ръка тънката халка, която беше получила като подарък за Коледа. Лю се опитваше да изглежда непринудено, но това не му се отдаваше лесно,

— О, Сам. Снощи Лю... Сам, ние бихме искали вие да сте първият... Аз бях толкова изненадана, повярвайте ми! Наистина за малко... Естествено ние мислехме, че няма да е лесно да... Сам, ние ще... тоест, имаме намерение...

— ...да се оженим — довърши Лю на един дъх.

За първи път, откакто Сам го познаваше, Лю изглеждаше несигурен и нащрек, като че ли току-що бе открил малко паяче в портокаловия си сок на закуска.

— Ако знаете само как ми направи предложението, щяхте да се възхитите — изливаше чувствата си Тина. — Той започна обяснението си по съвсем заобиколен начин, и то с такава стеснителност! По-късно му признах, че по едно време си мислех дали не говори за съвсем друго нещо. Толкова се измъчих, докато те разбера, нали, мили?

— Е? Как? Да, наистина ти беше трудно да ме разбереш. — Лю изглежда съперника си: — Не си много изненадан?

— Ни най-малко. Вие сте толкова подходяща двойка! Аз от началото разбрах, че сте родени един за друг. — Сам промърмори поздравленията си под изпитателния поглед на Тина. — Сега моля да

ме извините, но трябва бързо да уредя един спешен въпрос. Става дума за един специален сватбен подарък.

Лю изглеждаше объркан.

— Сватбен подарък? Вече?

— Разбира се — отаовори Тина, — не е толкова лесно да се намери наистина подходящ подарък. А Сам ни е изключително добър приятел и не би се задоволил с нещо обикновено.

Уебър реши, че изпитанието беше продължило твърде дълго. Взе книгата, навлече палтото си и изскочи от кантората.

На път за квартирата си той стигна до заключението, че колкото и болезнена да беше раната, тя не бе засегнала в действителност сърцето му. Дори се захлади, когато си спомни физиономията на Лю Найт. В момента на влизането му хазайката го дръпна за ръкава.

— Онзи човек идва и днес, мистър Уебър. Каза ми, че иска да ви види.

— Кой? Високият старец ли?

Мисис Липанти кимна с глава и самодоволно скръсти ръце под гърдите си:

— Какъв неприятен тип! Когато го предупредих, че отсъствувате, той поиска да го заведе до стаята ви. Аз обаче му казах, че не мога да позволя това без разрешението ви. В този момент помислих, че ще ме убие на място. Никога не съм вярвала в лошите очи, но нали казват, че няма дим без огън — така че ако съществува лош поглед, то този тип го притежава.

— Обеща ли да се върне?

— Да. Попита ме кога обикновено се прибирате. Казах му — към осем часа. По този начин, ако не държите да се срещнете с него, ще имате време да се измиете, преоблечете и да изчезнете. Извинете ме, но ще ви кажа откровенно, мистър Уебър, нямам впечатление че наистина желаете да го видите.

— Благодаря ви. Въпреки всичко, когато се появи, бъдете така любезна да го доведете горе. Ако той е този, когото очаквам, ще мога да узная произхода на един предмет, който му принадлежи, а аз го задържам произволно.

Когато се качи в стаята си, той постави грижливо книгата и заповяда на сандъка да се отвори. Биокалибраторът не беше особено обемист и един лист от вестник беше достатъчен, за да го скрие. След

няколко минути Сам се носеше по улиците със странен предмет под мишница.

Наистина ли имаше желание да дублира Тина? Да, въпреки всичко. Тя беше жената, която желаше повече от всяка друга. И когато оригиналът се омъжеше за Лю, дубльорката нямаше да има друг изход, освен да се омъжи за него самия... Само че... тя щеше да притежава характерните черти и чувства на Тина в момента, когато щяха да бъдат измерени. И нищо чудно също да иска да се омъжи за Лю.

Това би хвърлило протагонистите в драмата в наистина безизходно положение. Но дотогава имаше още доста време. Пък и опитът можеше да се окаже забавен...

Възможността за допускане на някаква грешка беше по-обезпокояваща. Сътворената от него Тина можеше да се появи с много недостатъци. В настоящия момент талантът му да дублира хора не беше още много обещаващ. Грешките, които беше допуснал с племенничката ма мисис Липемти, показваха, че все още беше обикновен аматьор в играта.

Сам добре съзнаваше, че никога не би могъл да унищожи Тина, даже и да се окажеше дефектна. Поради кавалерските си принципи и донякъде полурелигиозното преклонение пред жените, придобити по време на детството, прекарано в провинцията, той се ужасяваше страхотно от мисълта да подложи любимото си същество на такъв разрушителен процес, както направи с манекена. Но ако допуснеше пропуск в някой орган, нямаше да има друг изход.

Накрая реши: нищо, абсолютно нищо не трябваше да пропуска. Сам се усмихна горчиво над тези мисли, докато се взеше до кантората в стария асансьор. Ех, ако имаше време да се упражни върху личност, чиито реакции познаваше толкова точно, че да може да забележи веднага и най-малката разлика с модела!

Обаче странният старец трябваше да го посети още същата вечер и ако причината за визитата беше „Направи си Човек“, Сам рискуваше опитите му да бъдат грубо прекъснати. Но къде да намери желанния обект, за да се упражни върху него? Имаше малко истински приятели и нито един, когото би могъл да смята за близък. А за да има смисъл опитът му, беше необходимо да го извърши върху човек, когото да познава така добре. Както самия себе си. Самия себе си ли?

— Вашият етаж, моля!

Момчето от асансьора го гледаше с укор. Триумфалното възклицание на Сам го беше накарало да спре кабината цели петнадесет сантиметра по-ниско от нивото на пода. Такава грешка не бе допуснало никога вече след онзи далечен ден, когато за пръв път бе сложило треперещата си от нервност ръка върху копчето на командното табло. Затова, изпълнено с чувството, че е изложило професионалното си умение, то затвори студено вратата зад гърба на младия адвокат.

А защо не самия себе си? Сам познаваше собствените си физически качества по-добре от тези на Тина. Освен това щеше да забележи всяка психична неустойчивост на двойника си още преди да се стигне до нервно разстройство или нещо по-лошо. И най-привлекателното в случая беше, че нямаше да изпита никакви скрупули да унищожи един повторен Сам Уебър. Даже обратното — едно по-продължително съществуване на второто му „аз“ би било вече неприятно. Отстраняването му щеше да го облекчи.

Работата при дублирането на самия себе си щеше да му даде необходимата сръчност, придобита върху познат материал. Идеално! Можеше грижливо да си вземе бележка, ако се получи някоя аномалия. Така щеше да избегне всяко повторение на грешките си, когато настъпеше времето да си направи своя собствена Тина.

От друга страна, съществуваше възможност старецът да не се интересува от „Направи си Човек“. Освен това Сам винаги можеше да се възползува от съвета на хазайката си и да отсъства по време на посещението. Въобще бъдещето се очертаваше пред него с чудесни перспективи.

Лю Найт разглеждаше със зяпнали очи инструмента, който Сам държеше в ръцете си.

— Що за чудо е това? Прилича на машинка за косене на тревата в саксиите на прозореца.

— Това е специален прибор за измерване. Дава точните размери на всичко. Не мога да ви приготвя сватбения подарък, без да имам точните й мерки. Тина, бихте ли ме придружила в коридора?

— Ддд-а — тя изгледа апарата с безпокойство. — Не боли ли?

— Ни най-малко — потвърди й Сам. — Бих искал само Лю да не знае тайната предварително.

Лицето й светна и тя излезе пред Сам.

— Ей, старче — извика един от младите юристи по адрес на Лю, когато двамата напуснаха стаята. — Не ги оставяйте сами! Самото притежание осигурява деветдесет процента успех, както винаги е казал Сам. Той никога няма да ви я върне.

Лю се изсмя малко пресилено и се върна към работата си.

— Сега ще ви помоля да отидете в дамската тоалетна — обясняваше Сам на удивената Тина. — Аз ще стоя пред вратата и ще казвам, че е в ремонт. Ако вътре има друга жена, изчакайте я да излезе. След това се съблечете.

— Напълно ли? — възкликна Тина.

Сам кимна с глава. После с най-големи подробности, като наблягаше върху основните елементи на операцията, ѝ обясни как да действа с биокалибратора. Кога да завърти копчето и да го включи. Как да не пропусне нито един квадратен сантиметър от тялото си.

— Тези малка дръжка ще ви помогне да го прекарате по гърва си. Ясно ли е? Тогава вървете!

Тя се подчини.

Върна се след половин час, като оправяше дрехите си и разглеждаше лентата със съсредоточен поглед.

— Този предмет е извънредно странен. Ако вярвам на данните, моят процент на йод...

Сам бързо изтръгна от ръцете ѝ биокалибратора.

— Не мислете повече за това. Тук се използва особен вид кодиране. Това ми позволява да получа някои данни за вашите размери. Сигурен съм, че подаръкът страшно ще ви хареса.

— И аз съм уверена в това.

Тя се наведе над него, защото той беше клекнал и разглеждаше лентата, за да се увери, че тя си е послужила правилно с апарата.

— Знаете ли, Сам, винаги съм мислила, че имате отличен вкус. Би трябвало да дойдете да ни видите, след като се оженим. Имате толкова хубави идеи. Лю е доста... делови, нали? Разбира се, това е необходимо, за да успее, но успехът не е всичко в живота. Трябва човек също да бъде културен. Вие ще ми помогнете да стана такава, нали, Сам?

— Разбира се — каза разсеяно Сам. Лентата съдържаше всички сведения. Сега можеше да започне. — На ваше разположение съм. Ще бъда много доволен, ако мога да ви помогна.

Той повика асансьора и забеляза израза на несигурност в погледа, който тя му хвърли.

— Не се безпокойте, Тина. Ще бъдете щастливи заедно, вие и Лю. И сватбеният подарък ще ви хареса.

„Но не толкова, колкото на мене“, си каза той, като влезе в кабината.

Когато се върна в стаята си, Сам извади лентата и се съблече. Само за няколко минути той записа нова лента и за себе си. Много би искал да ѝ отдели малко време за разглеждане, но мисълта, че бе близко до целта, го правеше нетърпелив. Заклучи вратата и разтреби набързо стаята си от всичките насъбрани боклуци, изсумтя от отвращение при вида на вратовръзките на леля Меджи — яркостта на синьо-червената направо осветяваше стаята. После заповяда на сандъка да се отвори и започна работа.

Най-напред трябваше вода. Предвид огромното количество течност, което беше необходимо за човешкото тяло, най-добре беше да започне с приготвянето ѝ. Беше купил няколко съда и трябваше да измине доста време, докато се напълнят от единствения кран в жилището му.

Когато слагаше първия съд в чешмата, Сам изведнъж съобрази, че нечистите примеси, съдържащи се във водата, можеха да повлияят на крайния продукт. Това беше съвсем очевидно. Децата от 2153 година сигурно използваха съвсем чиста вода за ежедневните си нужди. По този въпрос не беше писано нищо в ръководството, но как ли би могъл авторът да се съмнява в качеството на водата, с която разполагаше Сам? Налагаше се да я извари, а когато се стигнеше до Тина, щеше да се постарее да си осигури дестилирана вода.

Това беше една допълнителна причина, за да се занимае най-напред с направата на собствения си двойник.

Докато чакаше да кипне водата, Сам нареди материалите по най-подходящ начин. Количеството им намаляваше. При моделирането на бебето се бе наложило да изразходва значителна част от тях. Жалко, че нямаше достатъчно опит, за да си послужи и при него с дезасамблатора. Това означаваше, че не трябва да запазва в никакъв случай двойника си. Трябваше да го разглоби на съставните му части, за да събере достатъчно материал за направата на Тина II.

Той прелисти шеста, седма и осма глава, които се отнасяха за реактивите, нужни при създаването и унищожаването на човека. Баше ги чел много пъти, но бе взел не един изпит по право благодарение на преповтвяне в последните минути.

„Човешките същества, направени с помощта на този модел конструктор, ще притежават в най-добрия случай голяма част от суеверните наклонности и предразположенията към неврози на средновековния човек. Изобщо те не ще бъдат никога нормални. Трябва винаги да внимавате особено да не ги считате за такива.“

В случая с Тина нямаше да има специална разлика, а всичко друго беше без значение.

Когато нагласи калъпите по точните си размери и форми, Сам прикрепил витализатора към кревата. После, съвсем бавно, като следеше непрекъснато ръководството, се зае да дублира себе си. През следващите два часа той научи за физическите си способности и слабости повече, отколкото човекът бе успял да научи за цялата си история от момента, кога една първобитна маймуна бе слязла скришом от дървото на дедите си и бе изследвала възможностите си да се движи по земята само с помощта на задните си крайници.

Доста странно, но той не чувствуваше никаква възбуда, нито трепет. Имаше впечатлението, че сглобява радиоапарат, в края на краищата това беше детска игра.

Когато Сам свърши, голяма част от шишенцата и бурканчетата бяха вече изпразнени. Влажните калъпи бяха поставени в сандъка, като все още запазваха обема си. Ръководството бе захвърлено на пода.

Оставеше само да съживи двойника си. Не смееше да чака дълго време, тъй като можеха да се появят отклонения. Също не желаше да повтаря грешките си, допуснати при бебето. Размърда се, за да прогони отвратителното си чувство за нередност. След като се увери, че големият дезасамблатор му е подръка, включи витализатора.

Човекът върху леглото се изкашля, раздвижи се и седна.

— Уу! — каза той. — Чувствувам се отлично, ако мога така да се изразя.

После скочи от леалото, грабна дезасамблатор, издърпа от вътрешността му кабелите и го скъса. След това го хвърли на пода и го стъпка.

— Не искам над главата ми да виси Дамоклев меч — заяви той на Сам Уебър, който го гледаше със зяпнала уста. — Но ако бях размислил по-добре, можех да го използвам срещу вас.

Сам се добра до кревата и седна на него. След силнатата възбуда изведнъж изпадна в състояние на силно удивление. Той беше останал до такава степен под впечатленията за безпомощността на манекена и на бебето, че не можеше даже и да представи толкова устремно навлизане в живота от страна на двойника си. А трябваше да предвиди, че този път ще има пред себе си физически и умствено пълноценен човек.

— Това е ужасно! — каза Сам с дрезгав глас. — Вие сте неуравновесен. Не можете да живеете в обществото на нормални хора.

— Аз да съм неуравновесен? — попита двойникът му. — И това ми казвате вие, който влачите едно жалко съществуване, вие. Който мислите само за едно — как да се ожените за една капризна колекция от биологични импулси, облечени в предизвикателни дрехи с фалшив блясък. Тя би се хвърлила в краката на всеки мъж, достатъчно умен, за да натисне подходящите копчета.

— Не намесвайте Тина в тази история — каза му Сам, омаян от неговото неподозирано красноречие.

Двойникът му го изгледа с усмивка:

— Добре... Сега слушайте ме добре, Сам... Уебър, така ли бихте искали да ви наричам? Продължавайте да си живеете живота, а аз ще си живея моя собствен. Даже няма да стана юрист, ако това би ви направило удоволствие. Но що се отнася до Тина, особено сега, когато не са останали повече материали, за да ѝ се направи двойник — междувпрочем, това беше глупава идея на слабоволев човек, — аз споделям почти напълно всички ваши симпатии и антипатии, за да я желая също страстно. И мога да я спечеля, докато вие се оказате неспособен. Нямате достатъчно ум за такива работи.

Сам скочи със стиснати юмруци. После забеляза, че другият имаше същия ръст, а погледът му беше малко по-уверен. Защо да започва бов, който можеше да завърши с фиаско за него? Той

предпочете да се опре на интелектуалните способности като солиден аргумент.

— Ако вярвам в упътването — започна той, — вие сте предразположен към невроза...

— Упътването! То е написано за деца, които ще се родят чак след двеста години. Техните качества ще се обуславят от селективно образование, изградено върху здрава научна основа. Лично за себе си мисля, че съм...

В този момент се почука на вратата.

— Мистър Уебър?

— Да — отаовориха и двамата едновременно.

Отвън хазайката издаде някакъв нечленоразделен звук и след това започна с несигурен глас:

— Този... този господин е долу. Искал да говори с вас. Да му кажа ли, че вие сте тук?

— Не, няма ме — каза двойникът.

— Кажете му, че съм излязъл преди час — каза и Сам точно в същия момент.

Чу се отново неопределен звук на изумление, този път по-продължителен, а след това шумът на бързо отдалечаващи се стъпки.

— Няма що, покажете си интелигентността в тази ситуация! — избухна двойникът. — Не можахте ли да си държите езика зад зъбите? Сега бедната жена сигурно ще припадне.

— Забравяте, че сте в моята стая и че сте само един несполучлив опит — отговори грубо Сам. — Имам толкова... повече от вас... хей, какво правите?

Другият беше отворил гардероба и обуваше един панталон.

— Просто са обличам. Вие можете да се движите съвсем гол, ако това ви харесва, но за себе си аз държа да изглеждам прилично.

— Аз се съблякох, за да взема размерите си или по-скоро вашите. Това са моите дрехи... това е моята стая.

— Спокойно! Никога не бихте могли да докажете това пред съда. Не ме принуждавайте да ви кажа, както подобава в случая, че всичко ваше е автоматически и мое.

В коридора отекнаха тежки стъпки, които спряха пред вратата. Сам и двойникът му имаха чувството, че ушите им кънтят от силните звуци на оркестър от цимбали. Те изпаднаха в неопишуемо състояние

на паника. После стържещото ехо постепенно се изгуби. Стените спряха да трептят. Настъпи тишина, а с нея се разнесе и миризма на запалено дърво.

Сам и двойникът му се обърнаха точно навреме, за да видят един странно висок старец, облечен в дълго черно палто да влиза през овъглените остатъци от вратата. Въпреки че беше по-висок от рамката, той не се наведе. Прибра главата си между раменете и я подаде отново, когато премина препятствието. Двамата инстинктивно се приближиха един до друг.

Очите му, чиито зеници бяха напълнени от край до край с черен и блестящ ирис, без никаква следа от бяло, бяха хлътнали в тъмните си орбити. Те напомняха на Сам окулярите на биокалибратора — не виждаха, а пресмятаха и правеха изводи.

— Страхувах се, че ще дойда твърде късно — каза накрая той, като разчленяваше сричките с неестествения си глас. — Вие сте се дублирали, мистър Уебър и сега се виждам принуден да извърша една неприятна корекция на стореното. Двойникът ви е счупил дезасамблатора. Жалко, не ми остава друго, освен да работя ръчно. Отвратителна задача!

Старецът се приближи толкова близо до тях, че можеше да усеща диханието им, трептящо от ужас.

— Тази история вече ни провали четири важни програми, но не можехме да нарушим някои общоприети норми на нашата цивилизация. Беше необходимо да бъдем напълно сигурни в идентичността на получателя, преди да вземем мерки да си приберем конструктора. Естествено, припадъкът на мисис Липанти ни убеди напълно, че трябва да се действа спешно.

Двойникът се изкашля, за да си прочисти гласа:

— Вие сте?...

— Не точно човешко същество, а само скромен служещ, направен по прецизна програма. Аз съм контролорът на целия Двадесет и девети район. Виждате ли, вашият сандък беше предназначен за децата на Трегандър, които са на екскурзия в този район. Едното от тях, което има карта с името Уебър, поръча този конструктор посредством хронодроми, които в момента на преминаване в наднормално състояние се разтроиха, без да карнупликират. Затова получихте пратката вместо него. За съжаление

повредата беше толкова голяма, че трябваше да ви открия чрез непреки методи.

Контрольорът млъкна и двойникът на Сам нервно дръпна панталона си. На Сам ужасно му се поиска да има подръка каквото и да е, даже и лозов лист, за да скрие голотата си. Чувствуваше се като Адам в райската градина, които се опитва да обясни причината, поради която е изял ябълката. С горчивина си помисли, че дрехите правеха човека много по-убедително, отколкото какъвто и да е конструктор „Направи си Човек“.

— Разбира се, трябва да прибера пратката — продължи старецът, — като поправя всички последствия, които е предизвикала. Чак след оправянето на грешката можете да продължите нормалния си живот. В момента най-наложителният ни проблем е да решим кой от вас е истинският Сам Уебър.

— Аз! — отговориха и двамата с един и същ треперещ глас и се обърнаха един към друг с желание да се понижат с поглед.

— Ето ти нови затруднения — промърмори старецът. Въздишката му наподобяваше арктически вятър. — Винаги неприятности! Защо никога не ми се случва да разрешавам обикновени случаи както карнупликатора, например?

— Слушайте — започна двойникът, — оригиналът ще... бъде...

— По-малко неустойчив и по-уравновесен от дубльора си. Мисля... — каза Сам.

— ...че вие трябва да сте способен да откриете разликата — заключи другият и затаи дъха си. — Според това, което виждате и което видяхте от нас, не можете ли да решите кой от нас е по-пълноценен член на обществото?

„С какво патетично доверие двойникът ми се опитва да спечели предимство, помисли си Сам. Не знае ли, че стои пред същество, способно да разграничи интелектуалните разлики? Това е не някакъв жалък съвременен психиатър, а създание, което може да пробие външната обвивка и да прозре коя е по-хармоничната личност от двамата ни.“

— Разбира се, какво по-лесно от това! Почакайте за минутка!

Старецът ги разгледа грижливо. Проницателният му поглед преминаваше по телата им от горе до долу и от долу до горе. Те чакаха

нервни и възбудени в тишината на стаята, която се нарушаваше от тежкото им дишане.

— Ясно — каза накрая старецът. — Съвсем ясно.

Приблужи се до тях. И вдиана ръка.

— Но чуйте... — Уебър изкрещя с трептящ от отчаяние глас, който заглъхна като бълбукане на вода.

— По-добре би било за вас да не гледате този спектакъл — каза старецът.

Двойникът въздъхна тежко и продължително, обърна се и започна да закопчава ризата си. Зад гърба му продължаваше да се чува звукът от бълбукането, ту по-силно, ту по-слабо.

— Виждате ли — говореше на пресекулки гърмящият глас, — ние не се страхуваме да ви оставим подаръка, но опасен е принципът, върху който е направен. Вашата цивилизация не е още готова да го получи. Разбирате, нали?

— Да, напълно — отговори двойникът на Уебър, като стягаше около врата си синьо-червената връзка на леля Меджи.

Разказът е публикуван в списание „Космос“, броеве 4 и 5 от 1982

г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.